

WANDELING IN HET MARNEGEBIED

in de omgeving van Leens

Hans en Irene Robertus

De wandeling heeft als beginpunt Verhildersum, de bekende borg, die lange tijd eigendom van de familie Van Starkenborgh Stachhouwer is geweest. Verhildersum ligt ten oosten van Leens tussen de provinciale weg Lauwersoog en de 'oude' weg van Wehe naar Leens, en is vanuit Groningen bereikbaar per bus met Gadolijn 65; de bushalte is tegenover de imponerende oprijlaan, die naar de borg voert. Bij de borg is ook gelegenheid auto's neer te zetten. Naar keuze kan men eerst borg en tuin bekijken, of meteen de eigenlijke wandeling maken. De borg zelf kan gesloten zijn, de tuin is altijd vrij toegankelijk en in alle seizoenen bezienswaardig: de patronen van de Buxushaagjes, zo karakteristiek voor deze stijltuin, zijn immers ook bij niet al te hoge sneeuw te volgen! Maar voor een boeiende kleurenweelde is natuurlijk het groeiseizoen de aangewezen tijd.

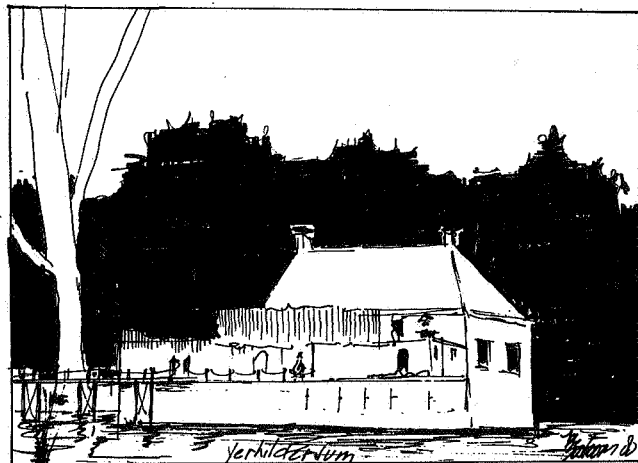
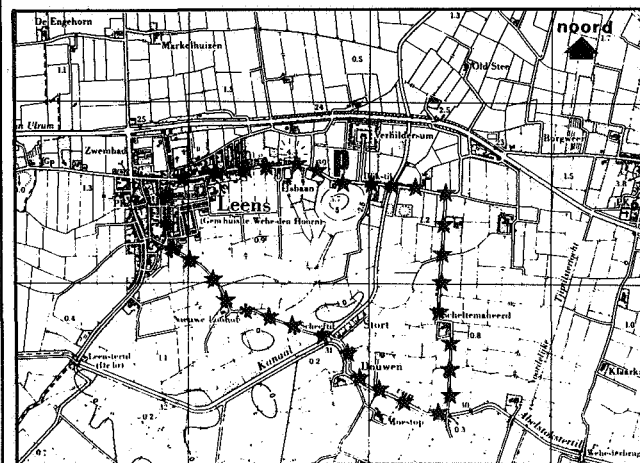
De wandeling begint richting Wehe, naar

het oosten dus, waarvandaan ook de bus uit Groningen gekomen is. Bij de bushalte bevinden we ons tussen twee verhogingen in het terrein: tegenover de oprijlaan is de Oostelijke Tuinster wierde, in de richting Leens gaat de weg omhoog en loopt dan over het restant van de Westelijke Tuinster wierde. Deze wierden maken deel uit van een serie oost-west gelegen wierden van Wehe naar Ulrum.

Een gedeeltelijke afgraving van de Westelijke Tuinster wierde heeft grond gegeven aan het vermoeden dat pas tamelijk laat (in de 9e eeuw) een begin van de bewoning heeft plaats gehad (ter vergelijking vindt men bij Ezinge, die tot de oudste wierden wordt gerekend, al sporen van bewoning van ± 350 jr v Chr). De grote hoogte van de wierde (ca 5m boven NAP) is vermoedelijk ontstaan door het gebruik van zodenwanden bij de huizenbouw, terwijl elk nieuw huis weer op dezelfde plaats gebouwd werd

(Waterblok & Boersma in: Historie van Groningen. 1976). Oostwaarts gaande ligt rechts de 'Tuinsterheerd'; we lopen een bruggetje op, hieronder loopt 'Het hulpkanaal over Den Hoorn'. Voorbij de witte boerderij 'Welgelegen' aan de linkerhand, slaan we voor de bocht in de weg rechtsaf: de argeloze wandelaar kan nu ook genieten van de landbouwsubsidies - ditmaal in beton gegoten. De boerderij van Geertsema laten we links liggen - we lopen recht af op de 'Scheltemaheerd'. Bij het woonhuis de weg naar links volgen, dan weer rechtsaf achter de schuur langs, het pad vervolgen in zuidelijke richting.

Een echt stukje veldwerk: het Groninger klimaat kan men hier ondervinden zoals het is - geen bescherming. Bij het water, het 'Warfhuister loopdiep' dat van Warfhuizen naar het 'Husingokanaal' naar Zoutkamp loopt, gaan we rechtsaf, westwaarts dus en wandelen langs het diep.

Na enige tijd maakt de asfaltweg een afbuiging naar links over een stenen brug naar de andere kant van het diep. Wij houden echter rechts aan en gaan in de richting van Stort, een streekje van zo te zien zeven huisjes. Het eerste vlakbij nog een brug, kon drie gezinnen herbergen: de 'armkamers' van de gemeente Leens. Die brug, de Scheef-til, overspant weer het hulpkanaal over Den Hoorn, net op de plaats waar dit kanaal samenkomt met het Warfhuister looppdiep. Hun gezamenlijke voortzetting in zuidwestelijke richting heet het Hunsingokanaal.

Vanaf de brug is de oostelijke Tuinster wierde goed te zien, nu vanaf de andere, zuidelijke, kant. Van de Tuinsterheerd zien we nu de achterkant. Het grote stuk groenland waar we overheen kijken was nog niet zo lang geleden onderverdeeld in percelen met de meest verrassende vormen. Een ervan, 't Streepje, in de vorm van een pijp, een smalle strook met aan één eind een verbreding, is verdwenen. Van een ander, 'Swienekop', een perceel in de vorm

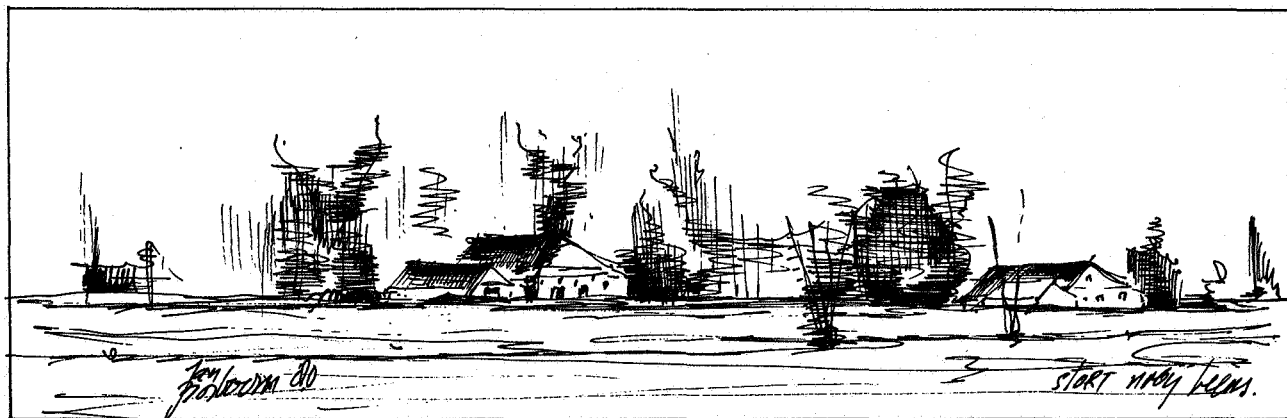
van een zandloper, is nog de westbegrenzing te vinden langs het pad verderop, bij een nogal scherpe bocht naar links; rechts is dan een slootje te zien dat eerst schuin naar achteren loopt (naar het oosten) en dan weer scherp naar links afbuigt (noordelijk). Het slootje vormt een scheiding tussen wei- en bouwland. Landbouwkundig was het geen handige indeling, maar wel opvallend.

Links is, in het zuiden, in de verte de molen van Zuurdijk te zien. Zuurdijk is een dorp waar vroeger de landarbeiders van de grote bedrijven langs het Reitdiep woonden. Als men hier zo om zich heen kijkt zal het opvallen, dat de uitgestrektheid van het Groningerland toch veelvuldig onderbroken wordt door de begroeiingen rond de boerderijen.

We lopen nu verder, recht op 'De Nieuwe Loohof' af, een voormalige vlasfabriek. De weg maakt daar een bocht naar rechts en buigt verderop weer iets naar links, op de Petruskerk af. De toren is niet zo oud, de kerk ouder en op het Hinszorgel daarbinnen

vinden in het zomerseizoen elke zaterdagavond orgelbespelingen plaats.

Als we bij de huizen komen slaan we rechtsaf een met berken beplante laan in, de J. Zijlmasingel en gaan naar de Hoofdstraat. Ook verwijsborden van ANWB en de gemeente maken ons de weg terug naar Verhildersum duidelijk: rechtsaf. De Hoofdstraat gaat over in Valge (oorspronkelijk de akkerbouwplaats bij een wierde) en nog verderop in Wierde. Aan de linkerkant bevindt zich verscholen achter z'n singels en oprijlaan de borg. We zijn terug bij het uitgangspunt.

van
Hinszorgel

STORT
VIERDE